

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ
«Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ»

www.elp.gr

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2014-2015

Επώνυμο:

Όνομα:

Πατρώνυμο:

Σχολείο που φοιτώ:

Τάξη: ΣΤ΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ Ηράκλειο, 29 / 03 / 2014

Βαθμολογία Α΄	Βαθμολογητή
100βάθμια	
Αριθμητικώς	
Ολογράφως	
Υπογραφή	

Εξεταζόμενο Μάθημα: ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Διάρκεια Εξετάσεων: 1:30΄

Βαθμολογία Β΄	Βαθμολογητή
100βάθμια	
Αριθμητικώς	
Ολογράφως	
Υπογραφή	

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΑΝΟΙΞΗ

Πότε πρόφτασε η άνοιξη και στόλισε τη γη σαν νύφη! Παντού πρασινάδα και δροσιά. Εκεί που ήτανε ξέρακας, βλέπεις χλωρασιά, εκεί που έβλεπες χρώματα ξεροκαμένα από το βοριά, τώρα βρίσκεις ένα χαλί με χίλια χρώματα κεντημένο. Τα άγρια βράχια πλουμισμένα σαν από το χέρι κανενός ζωγράφου.

Όλη η πλάση χαίρεται. Το κάθε ζωντανό πλάσμα ζωντανεύει πιο πολύ, κι όσα δε ζούσανε έρχονται στη ζωή. Πουλιά κελαηδούνε, πεταλούδια και χρυσοβασιλιάδες και λογιών λογιών μαμούδια πετάνε, είτε περπατάνε στο χώμα. Τα χελιδόνια ήρθανε από τα ζεστά μέρη και χτίζουνε βιαστικά τις φωλιές τους. Τα λελέκια στέκονται απάνου στους κουμπέδες της εκκλησίας με το 'να ποδάρι και χτυπάνε τη μύτη τους.

Η θάλασσα ημερεύει και καλεί τους ανθρώπους να τους δροσίσει. Βαρκάκια, μικροκάικα, που ήταν τραβηγμένα στη στεριά το χειμώνα κι ήτανε τα μαδέρια τους ξεροσκασμένα, τώρα ξετρυπώνουνε από τα λιμάνια και πιάνουνε τ' ανοιχτά. Φωνές χαρούμενες και τραγούδια ακούγονται κι από θάλασσα, σαν να λείψανε πια τα βάσανα από τον κόσμο.

Το μάτι, το αφτί, το άγγισμα, σαν να 'ναι πιο ζωηρό, πιο γλυκό. Μα ακόμα κι αν κάθεται κανένας σ' ένα μέρος που δε βλέπει και δεν ακούγει αυτά τα χαροποιά μηνύματα της άνοιξης, πάλι νιώθει κάποια αγαλλίαση, λες και είναι ο αγέρας γεμάτος από μια γλυκιά αρμονία. Ως κι ο αόμματος κι ο κουφός κι ο παράλυτος τα νιώθει αυτά τα μυστηριώδη ρεύματα που φέρνει η άνοιξη και που ξανανιώνουνε κάθε πλάσμα που 'χει το χάρισμα της ζωής.

Ποιος μπορεί ν' απομείνει λοιπόν στην κακία του, τώρα που είναι όλα τα πλάσματα ευτυχισμένα και καλούνε το 'να τ' άλλο να χαρούνε την ειρήνη της ζωής; Πώς μπορεί ν' απομείνει στο σκοτάδι η ψυχή του ανθρώπου, που είναι ο καθρέφτης, που μέσα σ' αυτόν καθρεφτίζεται το χαροποιό πρόσωπο του Θεού;

Φώτης Κόντογλου

Α΄ Μέρος

1. Το παραπάνω κείμενο του Φώτη Κόντογλου μάς περιγράφει τον ερχομό της Άνοιξης με παραστατικές εικόνες.

α) Να αναφέρεις 3-4 εικόνες, μέσα σε μια παράγραφο.

Οι μαθητές καλούνται να αναφέρουν 3-4 εικόνες, είτε μέσα από το κείμενο του Φώτη Κόντογλου, είτε εκτός κειμένου (ελεύθερα), σε μια δομημένη παράγραφο.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(10 μονάδες)

2. «Ποιος μπορεί ν' απομείνει λοιπόν στην κακία του, τώρα που είναι όλα τα πλάσματα ευτυχισμένα και καλούνε το 'να τ' άλλο να χαρούμε την ειρήνη της ζωής; Πώς μπορεί ν' απομείνει στο σκοτάδι η ψυχή του ανθρώπου, που είναι ο καθρέφτης, που μέσα σ' αυτόν καθρεφτίζεται το χαροποιό πρόσωπο του Θεού;»

Να γράψεις μια σελίδα στο ημερολόγιο σου τουλάχιστον τριών παραγράφων, όπου στηριζόμενος στο νόημα του παραπάνω αποσπάσματος, θα αναφέρεις την επίδραση που ασκεί η φύση στην ψυχή του ανθρώπου.

Τα παιδιά καλούνται να εκθέσουν σε μορφή ημερολογίου την επίδραση της φύσης τον καιρό της άνοιξης στην ψυχή του ανθρώπου ο οποίος θα πρέπει, μιμούμενος τη φύση, να ξεπεράσει κάθε κακία για να χαρεί την ειρήνη της ζωής. Πλασμένος ο άνθρωπος κατ' εικόνα και ομοίωση Θεού, εμπνέεται από

το «χαροποιό πρόσωπο του Θεού» για να βγει από το σκοτάδι της κακίας και να χαρεί μέσα στην άνοιξη τη δική του ευτυχία.

.....

.....

.....

.....

.....

(20 μονάδες)

Β' Μέρος

1. Ξαναγράψε τις παρακάτω προτάσεις αντικαθιστώντας τις υπογραμμισμένες λέξεις-φράσεις με συνώνυμες χωρίς ν' αλλάξεις το νόημα του κειμένου.

Τα άγρια βράχια πλουμισμένα σαν από το χέρι κανενός ζωγράφου.

Τα άγρια βράχια στολισμένα σαν από το χέρι κανενός ζωγράφου.

Η θάλασσα ημερεύει...

Η θάλασσα γαληνεύει, ησυχάζει....

...κι ο παράλυτος τα νιώθει αυτά τα μυστηριώδη ρεύματα που φέρνει η άνοιξη

...κι ο παράλυτος τα νιώθει αυτά τα ανεξήγητα, ακατανόητα ρεύματα που φέρνει η άνοιξη.

... τώρα ξετρυπώνουνε από τα λιμάνια και πιάνουνε τ' ανοιχτά.

... τώρα ξετρυπώνουνε από τα λιμάνια και βγαίνουν στο πέλαγος.

... πάλι νιώθει κάποια αγαλλίαση,

... πάλι νιώθει κάποια βαθιά ευχαρίστηση, έντονη χαρά

(5 μονάδες)

2. Να γράψεις τα ονοματικά σύνολα στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού.

το μυστηριώδες ρεύμα	τα μυστηριώδη ρεύματα
τη βαθιά αγαλλίαση	τις βαθιές αγαλλιάσεις
τους βαρείς χειμώνες	τον βαρύ χειμώνα
το ζεστό μέρος	τα ζεστά μέρη
των συνεπών ανθρώπων	του συνεπούς/ή ανθρώπου
του χαροποιού μηνύματος	των χαροποιών μηνυμάτων

(6 μονάδες)

3. Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων στο β' πρόσωπο του πληθυντικού αριθμού στην φωνή που βρίσκονται:
καθρεφτίζεται, έλειψαν

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	καθρεφτίζεστε /-όσαστε	λείπετε
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	καθρεφτιζόσαστε/-όσασαν	λείπατε
ΑΟΡΙΣΤΟΣ	καθρεφτιστήκατε	λείψατε
ΕΞΑΚ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	θα καθρεφτίζεστε	θα λείπετε
ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	θα καθρεφτιστείτε	θα λείψετε
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	έχετε καθρεφτιστεί	έχετε λείψει
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	είχατε καθρεφτιστεί	είχατε λείψει
ΣΥΝΤ. ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	θα έχετε καθρεφτιστεί	θα έχετε λείψει

(16 μονάδες)

4. Συμπλήρωσε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του Αορίστου στην οριστική ή στην προστακτική.

Επίστρεψε (επιστρέφω) το μολύβι που πήρες!

Ο Νίκος **μεταφέρει** (μεταφέρω) το κιβώτιο χωρίς πολύ κόπο.

Επανάλαβε (επαναλαμβάνω) μου σε παρακαλώ την άσκηση!

Διέκρινε/α (διακρίνω) στα μάτια των ανθρώπων μια ικανοποίηση.

Επίλεξε (επιλέγω) ό,τι θέλεις χωρίς δισταγμό.

(10 μονάδες)

5. Τοποθέτησε τα υπογραμμισμένα ρήματα σε χρόνο Αόριστο.

Αποφεύγει ν' απαγγέλλει ποιήματα.

Απέφυγε ν' **απαγγείλει** ποιήματα

Παίρνει τη βαλίτσα και φεύγει.

Πήρε τη βαλίτσα και **έφυγε**.

Γέρνει το κορμί του και στέλνει το μήνυμα συνθηματικά.

Έγειρε το κορμί του και **έστειλε** το μήνυμα συνθηματικά.

(6 μονάδες)

6. Να συμπληρώσεις με το κατάλληλο επίρρημα.

Ξοδεύει τα χρήματά του (χωρίς σκοπό). **άσκοπα**

Βαδίζαμε (όλη μέρα κι όλη νύχτα). **ολημερίς, ολονυχτίς**

Αγοράσαμε το ποδήλατό του (με μισή τιμή). **μισοτιμής**

Θέλω να με κρίνετε (με επιείκεια). **επιεικώς**

Το αποφάσισε (στο τέλος)! **επιτέλους, τελικά, τελικώς**

(5 μονάδες)

7. Αναγνώρισε γραμματικά τις υπογραμμισμένες λέξεις.

...κανενός ζωγράφου...

αόριστη αντωνυμία

...τα μυστηριώδη ρεύματα που φέρνει η άνοιξη...

αναφορική αντωνυμία

...καλεί τους ανθρώπους να τους δροσίσει. **αδύνατος τύπος προσωπικής αντωνυμίας**

...χτίζουνε βιαστικά τις φωλιές τους...

τροπικό επίρρημα

...είτε περπατάνε στο χώμα...

διαζευκτικός σύνδεσμος

...με χίλια χρώματα κεντημένο...

αριθμητικό επίθετο

(12 μονάδες)

8. Αναγνώρισε συντακτικά τις υπογραμμισμένες λέξεις ή προτάσεις.

Το κάθε ζωντανό πλάσμα ζωντανεύει πιο πολύ...

Υποκείμενο στο ρήμα ζωντανεύει.

... τώρα που είναι όλα τα πλάσματα ευτυχισμένα και καλούνε το 'να τ' άλλο να χαρούνε την ειρήνη της ζωής;

Κατηγορούμενο, υποκείμενο στο καλούνε

Τα λελέκια στέκονται απάνου στους κουμπέδες της εκκλησίας...

Ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός στη λέξη «κουμπέδες», γενική της κτήσης

Πώς μπορεί ν' απομείνει στο σκοτάδι η ψυχή του ανθρώπου...

Υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα «μπορεί»